

KAITSEVÄE AKADEEMIA EETIKA

Teie ees on Kaitseväge Akadeemia (edaspidi *akadeemia*) pere liikmete kokkulepe. Dokument sisaldab eetilise käitumise üldtõdesid, sealhulgas akadeemilise eetika põhimõtteid. Alljärgnevad suunised aitavad teadvustada, millist käitumist üksteiselt eeldada, et valitseks asjalik, kõigi osalistega arvestav ja akadeemiale kohane õhkkond, milles on akadeemiliste nõuete järgimise kõrval tähtsal kohal ka vastastikune empaatia.

Kõrgharidus- ja teadusasutusena soovime järgida kõrgkoolile ja teadusasutusele kohaseid norme ning olla õppiv ja arenev organisatsioon. Eelkõige on kirjapandu mõeldud meie enese käitumise hindamiseks ja suunamiseks oma parima akadeemilise ja eetilise, seejuures akadeemiliselt eetilise mina kujundamisel.

Akadeemia peamine eesmärk on kujundada kaitsevaelasi, kelle silmaring, ettevalmistus, moraal ja tahe on suunatud Eesti riigi kaitsele. Sellest lähtub ka akadeemia pere liikme käitumine. Kokkuleppes kirjeldatakse esmalt iga akadeemilise pere liikme kohta käivaid suuniseid, seejärel lähtutakse igapäevase rollist või tegevusest akadeemias. Käitumissuunised on esitatud minavormis ning mõnda suunist illustreerivad näited.

Akadeemia pere liikme käitumissuunised

- Käitun lähtudes Kaitseväge põhiväärtustest (ausus, ustavus, asjatundlikkus, koostöövalmidus ja avatus) ja akadeemia väärtustest (loovus, haritus ja tõhusus).
- Järgin akadeemilises tegevuses üldkehtivaid akadeemilise eetika põhimõtteid.
 - * Juhindun hea teadustava põhimõtetest¹.
 - * Intellektuaalset omandit luues ja kasutades juhindun autoriõiguse seadusest ning heast akadeemilisest tavast (nt kirjalikes töodes ja õppematerjalides viidates).
 - * Vajaduse korral kavandan uurimistöösse uuringu eetilisust tagavad sammud.
 - * Kooskõlastan uuringu Kaitseväge teadusportaalis, sealhulgas vastutusvaldkonna juhiga, kes suunab selle vajaduse korral kooskõlastusele eetikakomiteedega Tervise Arengu Instituudis või Tartu Ülikoolis.
 - * Uurimistööd tehes järgin akadeemilise eetika reegleid nii uuringu kestel, osalejate kaasamisel kui ka tulemuste esitamisel, tagades uuritavate vabatahtliku osaluse, anonüümsuse ja andmete konfidentsiaalsuse.
- Täidan oma rolli akadeemias eeskujulikult, panustades ühiste eesmärkide saavutamisse.
 - * Jälgin ja analüüsin ennast ning oma käitumise eetilisust ja asjakohasust, hoides akadeemia head mainet.
 - * Olen hea eeskuju ja teadvustan, et minu käitumisel ja tegudel on mõju teiste hoiakutele ja käitumisele.

¹ Hea teadustava dokumendi on koostanud eetikaspetsialistid. Soovime lähtuda samadest põhimõtetest.

- * Olen lojaalne akadeemiale ja selle liikmetele, hoides koostöist sisekliimat ja toetades üksteise motivatsiooni.
- * Sean enesearenguks eesmärgid ja tegutsen nende saavutamise nimel.
- * Hoian ennast kursis akadeemia põhikokumentidega: akadeemia põhimääruse ja arengukavaga.
- * Pean kinni tähtaegadest ja antud lubadustest, teavitan ülemaid või juhte ning asjasse puutuvaid kolleege, kui ülesande täitmisel tekib tõrkeid.
- * Teen oma tööd nii, et seda üle võttev töötaja saaks sujuvalt sisse elada ning võimalikult kiiresti tööle asuda.
- * Osalen olulistel akadeemia üritustel.
- Mär gates eetilisi eksimusi, reageerin kohaselt (nt juhin eksimusele tähelepanu ja väljendan eksijale selgelt tema käitumise sobimatust). Mõistan tahtmatuid eksimusi.
- Vastutan oma tegude ja käitumise eest. Eksimuse korral tunnistan viga ja palun esimesel võimalusel vabandust, kõrvaldades eksimuse.

Käitumissuunised lähtudes rollist akadeemias

ÕPPIJA	2
ÕPPEJÕUD	3
JUHENDAJA	4
TUGITÖÖTAJA	4
JUHT	5

Õppija

- Käitun vastutustundliku ja eetilise õppijana.
 - * Olen õppetöös aktiivne ja õpihimuline, sest pidev enesetäiendamine on edukuse võti.
 - * Sean isiklikke õpieesmärgid ja tegutsen nende täitmise nimel.
 - * Täidan õppeülesandeid entusiastlikult ja kohusetundega. Mõistan, et minu passiivsus ja tõrksus võivad mõjutada kaasõppurite õpihuvi ja -tahet, rikkudes vaimset keskkonda ja sisekliimat.
 - * Arendan kriitilise mõtlemise² oskust ning oma arvamuse viisakat ja argumenteeritud esitamist.

² Kriitiline mõtlemine – oskus saada info usaldusväärset hinnata ja selle alusel adekvaatseid järeldusi teha; oskus analüüsida enda mõtlemistegevust eesmärgiseadest tulemuseni jõudmisel (EKI: Haridussõnastik). Kriitilist mõtlemist iseloomustavad näiteks selgus, teemas püsimine, ausus, moraalsus jne (TÜ teaduskooli õpiobjekt

- * Vastutan ise oma õpingute eest: pean kinni tähtaegadest ning raskuste korral otsin abi ja lahendusi (nt küsin õppejõult täpsustusi).
- * Väldin kontaktõppe (k.a e-õppe) ajal kõrvalisi tegevusi (nt e-kirjade saatmine, uudiste lugemine, põneva spordiülekande vaatamine).
- * Olen abistav ja toetav.
- Väldin akadeemilist petturlust (nt spikerdamine, teiste töö viitamata kasutamine, oma varasema töö uue pähe esitamine). E-õppes kasutan materjale ja vahendeid, mida õppejõud on lubanud kasutada kindla ülesande lahendamiseks.
- Koostöise õppijana annan kaasõppureile ja õppejõududele adekvaatset ja konstruktiivset tagasisidet, sealhulgas õppeaine läbiviimise kohta.
 - * Tagasiside andjana tuginen konkreetsele informatsioonile ja enese tähelepanekutele.
 - * Toon esile nii kordaminekud kui ka arendamist vajavad aspektid halvustamata ja oodatud käitumist selgelt sõnastades.
- Kaasõppuri tuutorina olen tema jaoks olemas. Kuulan ja toetan noort õppurit, vastan küsimustele ning julgustan ja innustan.

Õppejõud

- Lähtun õppuri akadeemilise edu ning eetilise käitumise suunamisel tänapäevastest õppijat austavatest ja võimestavatest põhimõtetest.
 - * Õpetan õppijakeskselt (nt õppijat aktiveerival, tema vajaduste ja huviga arvestaval õpetamisviisil).
 - * Seon õppe reaalse elu ja tulevase teenistuse olukordadega.
 - * Toetan õppurit õppimises. Aitan tal seada õpieesmärke (annan ainekursuse alguses selgitusi ja juhiseid, teavitan ainekursuse õpiväljunditest ning palun sõnastada õpiküsimused või -eesmärgid, mida ta loodab saavutada). Aitan õppuril enese arengut hinnata.
 - * Toetan õppurite loovuse arendamist (nt pakkudes loovate lahendustega ülesandeid, tunnustades erinevaid lahenduskäike).
 - * Kavandan õppetöösse iseseisva töö, arvestades selleks mõeldud aega.
 - * Õppurite hindamisel olen objektiivne ja lähtun kehtestatud hindamiskriteeriumitest (nt teavitan neid hindamisreeglitest õigel ajal).
- Toetan tõendus- ja teaduspõhiste materjalidele, järgides autoriõiguse seadust.
 - * Väldin akadeemilist petturlust, nt teiste töö viitamata kasutamist, sealhulgas õppematerjalides.

- Arendan teadlikult ja sihipäraselt õppurite väärtuspädevust³ ja -hoiakuid.
 - * Kavandan ainekavasse ja õppetöösse sobivaid väärtuste või eetika aspekte, nt õige-vale käitumine, turvalisusnõuete, käitumisnormide vm nõuete järgimise sisemine vajadus, sisemine rahulolu õigesti käitumisest.
 - * Algatan lisaks planeeritule ettetulevaid olukordi ära kasutades väärtusdilemmade arutelusid.
- Kolleegi või õppuri mentorina toetan uut akadeemia pere liiget nõu ja abiga.
 - * Loon kontakti ja hoian seda.
 - * Aitan elada sisse uude töö- ja õppekeskkonda, lähtudes õppuri vajadustest ja ootustest ning akadeemia eesmärkidest.
- Õpin ja täiendan end järjepidevalt, et suurendada oma pädevust akadeemiaele püstitatud ülesannete kvaliteetseks täitmiseks.

Juhendaja

- Toetan juhendatavat uurimistöö valmimise vältel, lähtudes akadeemilisest eetikast ning järgides õppuri enesejuhtimist toetavat juhendamismudelit⁴.
 - * Reageerin juhendatava pöördumisele esimesel võimalusel oma teiste kohustuste tähtsust ja kiireloomulisust kaaludes.
 - * Soovitan teemaga seotud teaduskirjandust, nõustan õppurit plagiaadi teemal jms.
 - * Annan konstruktiivset, toetavat ja innustavat tagasisidet.
 - * Tunnen huvi, millist tagasisidet on juhendatavale antud uurimistöö koostamist toetavate tegevuste käigus (kirjutamislaager, seminarid jm), ning toetan juhendatavat tagasiside alusel tehtavates parandustes.
- Õpin ja täiendan end järjepidevalt, et suurendada oma pädevust akadeemiaele püstitatud ülesannete kvaliteetseks täitmiseks ning inimeste ja protsesside juhtimiseks.

Tugitöötaja

- Toetan akadeemia põhitegevust, tehes kõik selleks, et õppejõud saaks pühenduda õpetamisele ja õppur õppimisele.
 - * Olen toetav ja abivalmis. Leian aja ja võimaluse aidata abivajajaid.

³ Väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide alusel, tajuda ja väärtustada oma seotust kaasinimestega, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt.

⁴ Enesejuhtimise toetamise kohta saab lugeda Svetlana Ganina artiklist „Enesejuhtimist toetav uurimistööde juhendamise mudel“, mis on ilmunud 2019. aastal Sõjateadlases nr 10 (vt lk 105–107).

- * Näitan üles huvi ja algatust akadeemia eesmärkide saavutamiseks vajalikes tegevustes.
- * Tutvun väljaõppeplaaniga, tunnen huvi, millised sündmused minu tööd mõjutavad ja mida sel juhul teha tuleb, ning teen ettevalmistused.
- Hoian ennast kursis määruste, juhendite jt dokumentidega, et osata leida aja- ja asjakohast infot.
- Täiendan ennast tööga seotud aspektides.

Juht

- Kasutan ülesande- ja inimesekeskset juhtimist, lähtudes akadeemia püstitatud eesmärkidest ja ülesannetest ning kõrgema ülevaate kavatsusest.
 - * Olen alluvatega suheldes kannatlik ja viisakas.
 - * Märkan alluvate ergutamist väärivaid algatusi. Ergutan ja karistan asja eest.
 - * Ebapopulaarseid otsuseid langetades jään rahulikuks ning suhtun osalistesse lugupidavalt.
- Otsustamisel ja probleeme lahendades kuulan kõiki osalisi ning alles seejärel langetan otsuse.
- Annan alluvatele otsekohest tagasisidet. Jään lugupidavaks ja toetavaks.
- Olen nähtav ja osalen olulistel akadeemia üritustel.
- Õpin ja täiendan end järjepidevalt, et suurendada asjatundlikkust akadeemia püstitatud ülesannete kvaliteetseks täitmiseks ning inimeste ja protsesside juhtimiseks.